

Arie Hoorweg (1871-1950), civiel en militair machthebber in de koloniën.

Cobi Hoorweg-Klein

Arie Hoorweg werd geboren op 12 november 1871 als tiende en laatste kind van Leendert Hoorweg en Neeltje Langestraat.

Na het overlijden van zijn grootvader (Cornelis), heeft zijn grootmoeder (Rijna van Koppen) nog een paar jaar de boerderij in Rockanje voortgezet. In 1853 trok zij zich terug en verhuisde naar Spijkenisse. Met zoon Leendert was zij een pachtovereenkomst aangegaan. In 1864 werd notarieel vastgelegd dat Leendert de boerderij en de percelen bouwland zou beheren voor zijn broers en zusters. Uit een aantal papieren blijkt dat Leendert verschillende van zijn broers en zusters heeft uitgekocht en (vermoedelijk) langzamerhand het geheel in zijn bezit had.

Uit diverse papieren, in het bezit van Leendert Johannes Eyken, een kleinzoon van Arie, blijkt dat Leendert veel grondzaken deed en een welgestelde grondeigenaar was. Op den duur trok hij zich terug uit het actieve boerenleven, verpachtte veel van zijn land en bleef in Heenvliet rentenieren.

In het gezin van Leendert en Neeltje stierven een aantal kinderen op jonge leeftijd. Oudste zoon Kornelis werd slechts 9 maanden; van de overige 9 kinderen werden er vier ouder dan 7 jaar.

Hoewel Arie ingeschreven stond in Heenvliet, volgde hij de HBS in Brielle. Toch woonde hij toen waarschijnlijk nog op de boerderij in Rockanje, want in de familie is een bekend verhaal dat Arie iedere dag 5 km moest lopen naar school en 5 km terug.

In 1889 ging hij naar de KMA en in 1893 werd hij 2e luitenant Infanterie K.N.I.L.

Zijn enig overgebleven broer Leendert werd architect en vestigde zich eerst in Velsen en later in Hilversum.

Op 3 december 1896 huwde Arie te Banda Neira (NOI) met Angelique Louise Delmaar, Dochter Nelly Sylvia werd geboren op 6 februari 1898 te Banda Neira, Eleonora Rijna volgde op 4 mei 1899, in Ambolna (NOI).

Zoon Jan Leendert Nicolaas kwam ter wereld in Batavia op 16 mei 1904 en Anton Frederik op 20 maart 1906 in Meester Cornelis.

In 1912 ging Arie in burgerdienst onder toekenning van de rang van majoor en hij kreeg hieruit in 1924 eervol ontslag.

Van 1907 tot 1912 was Arie civiel en militair machthebber op Celebes, in 1912 werd hij sous-chef van de gewapende politie in NOI. Van 1914 tot 1924 was hij belast met de reorganisatie van de Indische Algemene Politie.

In 1929 werd hij in commissieverband (samen met A.H. Bennowitz de commissie Hoorweg vormend) uitgezonden naar Curaçao in verband met een onderzoek na de overval van Urbino op Willemstad*. Voor zijn activiteiten daar werd hij op 25 maart 1930 benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Hij werd later door de Minister van Koloniën belast met het geven van cursussen op politieel gebied aan de Leidse Universiteit. Daarnaast heeft hij diverse publicaties geschreven over de gewapende politie in NOI e.d.

Arie overleed op 22 januari 1950, 78 jaar oud. Zijn vrouw twee jaar later. Zij zijn begraven op 'Nieuw Eik en Duinen' te Den Haag.

* In 1929 heeft Curaçao het vernederend avontuur met generaal Urbino gehad. Deze Venezulaanse aanvoerder maakte zich van de gouverneur en de legercommandant meester en ging er met de wapens uit het fort vandoor op een veroverd Amerikaans schip. Het wekt achteraf verwondering, dat de zaak tenslotte nog zo goed afliep en Venezuela noch Amerika al te veel gewicht aan de vertoning hechtten, die echter een schandvlek voor het Nederlands bestuur was.

**Eenige en Algemeene
Kennisgeving.**
Op 22 Januari overleed
tot onze diepe droefheid,
nog onverwachts, onze
lieve, zorgzame Man,
Vader, Behuwd-, Groot-
en Overgrootvader
A. HOORWEG,
Majoor tit. der Infante-
rie van het K.N.I.L.,
oud-Hoofd der Alge-
meene Politie in N.O.I.,
in den ouderdom van 78
jaar.
Uit aller naam :
A. L. HOORWEG—
Delmaar
's-Gravenhage,
28 Januari 1950,
Populierstraat 60.
Wegens ziekte geen
bezoek.
De teraardebestelling
heeft heden op Nieuw
Eykenduynen in alle stil-
te plaats gehad, over-
eenkomstig den wens van
den overledene.

Over de activiteiten van Arie in Indie en Curacao is een boek of scriptie te schrijven. In het Nationaal Archief is veel materiaal van hem. Wie voelt zich geroepen?

8 juni 1929: overval op fort Amsterdam te Willemstad op Curaçao door de Venezolaanse revolutionair Urbina

De Venezolaanse revolutionair Rafael Simon Urbina was in 1928 al eens van het eiland verwijderd als een te grote bron van onrust. Onder een valse naam keert hij in 1929 terug naar Curaçao en pleegt, wellicht ook als wraak voor zijn eerdere behandeling, een aanslag op het eiland. Geen grote opgave want Curaçao bezit weliswaar één van de belangrijkste oliehavens ter wereld, maar heeft geen permanente defensie en wordt slechts incidenteel door schepen van de MARINE bezocht. Urbina overvalt samen met een aantal medestanders het bij Willemstad gelegen Waterfort, maakt zich meester van een forse hoeveelheid wapens en munitie, gijzelt de gouverneur en de garnizoenscommandant, plundert de gouvernementskas, en verlaat vervolgens met een door hem gekaapt Amerikaans vrachtschip het eiland om naar Venezuela terug te keren. De geschrokken en in verlegenheid gebrachte Nederlandse regering besluit Hr.Ms. torpedobootjager *Kortenaer* en Hr.Ms. pantserdekschip *Hertog Hendrik* naar de West te zenden met aan boord een detachement mariniers die als kern voor permanente garnizoenen op Curaçao en Aruba moet dienen. Daarnaast moet er een nieuw flottillevaartuig als stationsschip komen. Zo leidt Urbina's overval op het fort en het daaruit voortvloeiende prestigeverlies van Nederland ertoe dat de Koninklijke Marine voortaan het grootste deel van de Antilliaanse defensie gaat verzorgen.